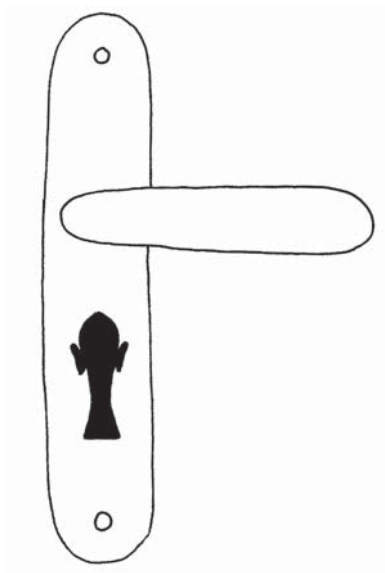

Jan Borna

Na dosah

NA DOSAH

Jan Borna

Na dosah

Ilustrace Jaroslav Milfajt

Praha 2011

*Děkuji za pomoc při doladění sbírky
Michaele Šmejkalové a Paule Vašíčkové.
J. B.*

NA DOSAH
Copyright © Jan Borna, 2011
Illustrations © Jaroslav Milfajt, 2011
Czech edition © dybbuk, 2011

ISBN 978-80-7438-044-0

• • •

(ještě jedna o mém okně)

Čím dál jdete od mého okna,
tím víc na sebe máme času.

Na horizontu se nerozeznatelní
plouží dlouhé minuty.

Ty proběhneš na dosah,
v kuchyni uvízne úlomek vůně
a není čas ani na pohlázení očima.

• • •

(pokus o létání)

Ztracená koza bloudí vrakovištěm,
pasák sedí na kapotě modrého fordu
a kouří cigarety zapomenuté v kastlíku.

To je mé mytické zvíře na konci bludiště.
To je můj převozník na pramici.

Připaluji si od důchodce cigaretu
a mžouráme do slunce
kryjícího teplovzdušný balón,
ze kterého vše pozoruji.

• • •

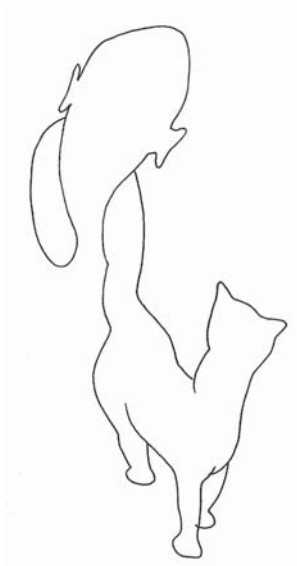
(poetika)

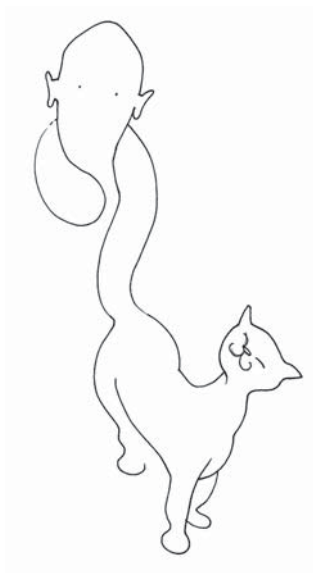
Hodně básníků mě vykradlo dřív,
než to napadlo mne.
Mám plnou skříň těch zlodějů
a od jejího úpatí
krmím své fantazie, oškubané koroptve.

• • •

(sám s kočkou)

Kočky milují v kruzích,
tvá něha se nevrací
otřít se mi o nohy
vbořené do vyprahlosti.

• • •

Spíme
a jednoho dne se neprobereme.
Moře to ví,
člověk, co nesežere,
to otráví.

Stařena za oknem na Uhelném trhu

Na sklo přitisknuté oprýskává šero,
rozostřené oči omývá Středozevní moře,
nohatá holka čistí pláže od střepin války
a opálený muž mává z vojenského člunu.

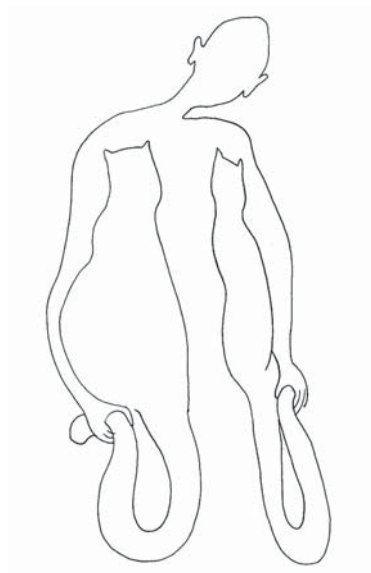
• • •

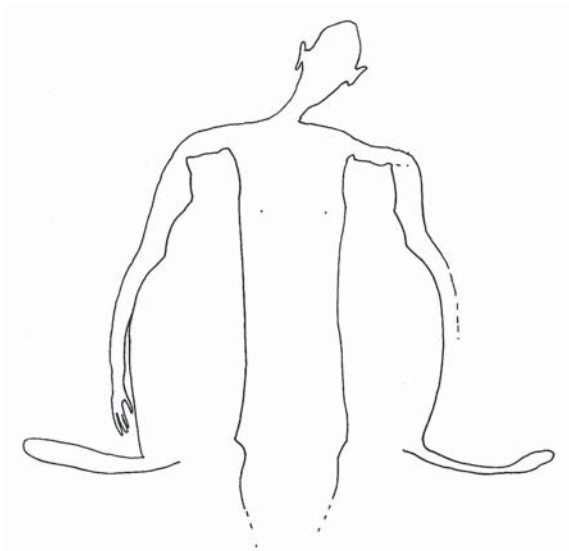
(po sklizni)

Jako vinař na vinici psího vína
pod patkou ztrouchnivělého lisu
odpovědný zemi rukama svýma
sázím záprdky kompromisů.

Večerní toaleta (manýristická skica)

Večer před zrcadlem
stírá z očí stíny dne,
které už s šerem nic nezakryjí.
Proudem vody pak chladí vzpomínky
a její průsvitná nahota v noční košili
pokaždé nadzvedá mužova víčka,
na jejichž zvědavosti nic neubere
ani proležená manželská postel.

• • •

(dopis do rovníkové Afriky)

Řeky se klíní v březích,
do sněhu prší,
sněžěnka rozevřená kapkou
předpovídá lepkavost pupenů,
kdo nemá sílu ožít – umírá,
kdo neměl sílu čekat – spí,
slunce se vrací k zemi,
nazí první křesťané vřískají v jeskyních
a neuměle se učí splétat pomlázky.
Jinak u nás nic nového...
...jsou Velikonoce.

Čas rány nevyhojí,
bolest roste jako pýr,
zrcadlo stáří zdvojí
a vzpomínky slábnou na papír.

• • •

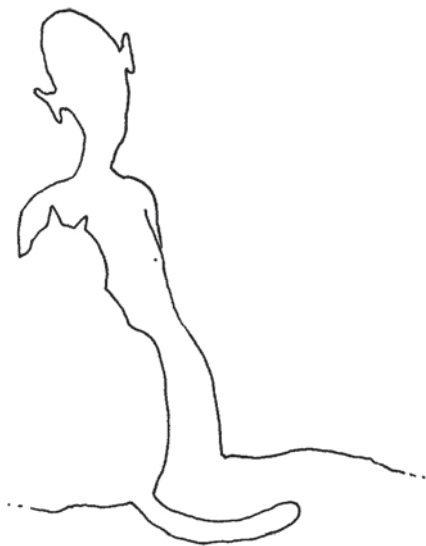
(prosba)

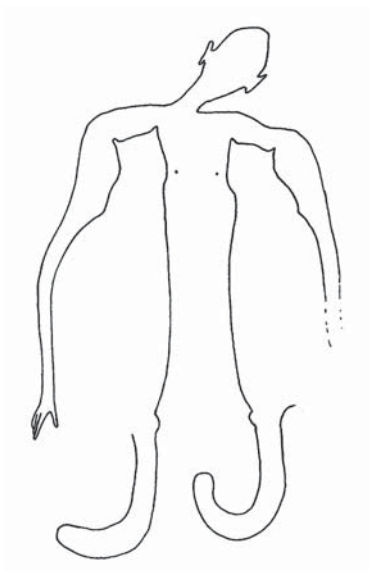
Nepospíchejte na mne.

**Své uštvané oživuji stěží,
mým zadkem už nepohnou,
jimi opuštěn,
jen ležím.**

Noční koupání

Noc mi hodila měsíční minci na rybník
– pozorovat, nebo se odvrátit?
Nznak plaveš ke žlutavé svatozáři,
dotýkám se všeho tvého na hladině,
nad klínem vibruje tmu vážka.
Bahno se protlačuje mezi prsty,
stojím prochladlý v rákosí
přistižen touhou po neznámé ženě.

(návštěva na infuzním pokoji)

Žaluzií se prolamuje jaro,
přišli mne ulovit osvětlení ve dvojici.
Dávám si pozor,
abych s jehovisty nevyhodil i chladivou iluzi.
Sestřička mi vyměňuje infuzi.
Poslední vpich, a je to!

Pane Bože, dej,
aby nebylo žhnoucí léto!

• • •

(za Janem Skácelem)

Zemřel v hluku změny
a dveře zůstaly pootevřeny pro nás,
kteří nevíme, jakým směrem
vkročit do světa básníkem dávno prochozeném.

• • •

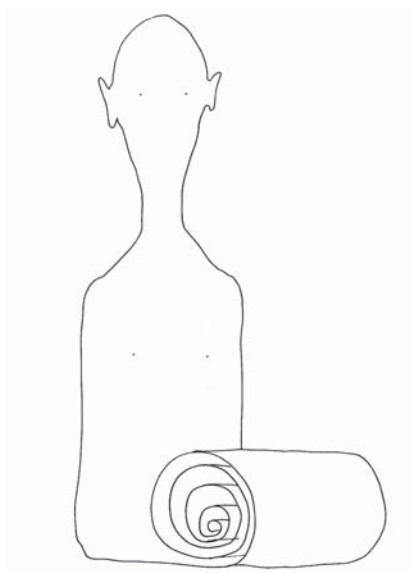
(v secesním obraze)

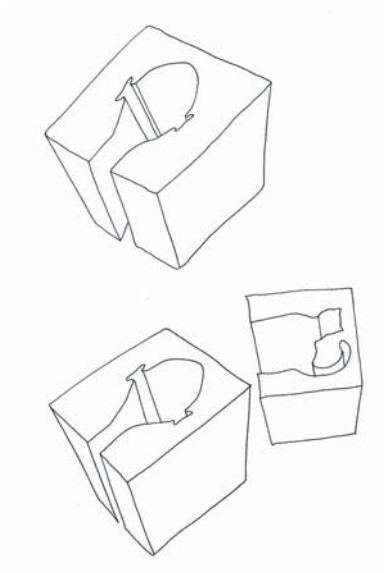
Na koni projíždím smuteční vrbou
do skal k Černému jezeru,
na hladinu drobím samotu tvrdou
a tesknotou krmím hladovou příšeru.

• • •

(nepodařená psychoanalýza)

Kdybych napsal vše, co o sobě vím,
musel bych se zažalovat,
a tak se trpělivě učím žít i s tím,
co před sebou nesmím zveřejňovat.

• • •

(na dotyk)

Dnes neumírej!

Otevře se ti nekonečno jednoho dne

a zítra znovu probuzen

zaslechneš na kůži můj šepot:

Dnes neumírej!

Lyžařská pro Zdeňka Troupa

Lyžuji na střeše našeho činžovního domu.
Nad okapem brzdím velkým obloukem,
aby krystalky sněhu mrholily na lidi
ploužící se hluboko pode mnou
mrazivou jitřní ulicí.
Jen ometají sních z ramen,
nahoru oči nezvednou,
závist by je nepustila do fabriky.
Šlepem se nechám vytáhnout na hřeben střechy,
nad Hradčany už svítá,
komíny města vypouštějí ranní páru
probouzejícího se ústředního topení.

Na střeše křížem přes ulici začíná ranní kurz
studentek vysoké školy ekonomické,
malinko zafrajeřím a jedu šusem
střídavě na jedné a druhé lyži,
jsem šťastně ženatý
a na padesát let pořád dost dobrý.
Stromečkem vyšlápnu na hřeben
a jedu freeride na neprojeté straně do dvora,
pekárnička ve vnitrobloku voní
a brzy začne tu vůni prodávat...

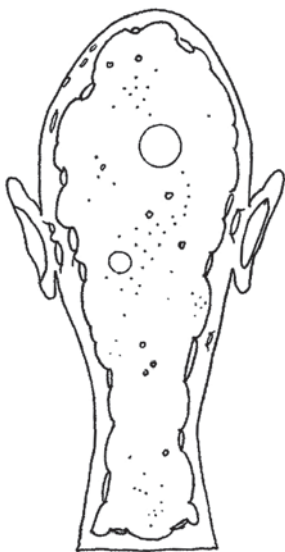
...jen aby vydržel sních,
jen aby nepovolily krovky,
jen aby ustupovala co nejpomaleji
ta odlivová vlna ranního polospánku.

• • •

(vinařská)

Kyselé hrozny,
víno chudé.
Co naliješ příteli,
v sudu ti neбудe.

• • •

(na shledanou)

Svolal jsem hlemýždě z celého okolí,
čas se kolem nás řítí,
až nám prolamuje ulity
(ani ty schránky po nás nezůstanou),
vysokou trávou běžíš ty
(dlouhé nohy, sukni vykasanou),
a ačkoli se vidíme poprvé,
voláš: Na shledanou!

• • •
(rituál)

Na Nový rok
opět přepisuji do čistého telefoníčku
i čísla mlčících aparátů.

Těch pár chvil náskoku
tak překonávám
duši v duši.

• • •

(horolezecká)

Bílý strop je štítem,
na něm ležící zdolávají ledovce.

Co nepřinesli s sebou,
žádný šerpa vzhůru nevyvleče.

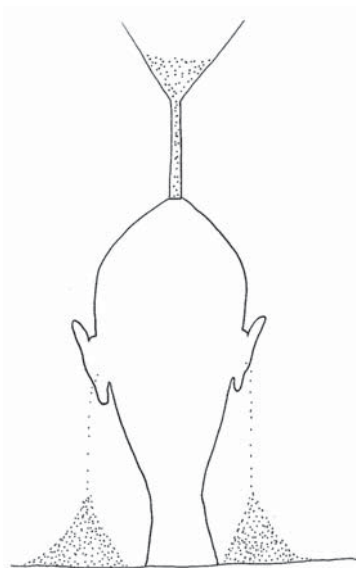
Pomalu balím svá zavazadla,
každá prožitá vteřina nadnáší.

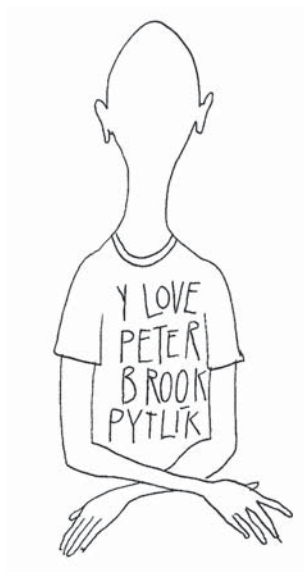
• • •

(za sousedem)

... a dneska šel se psem někdo jiný,
žertujeme, hladím Toníka
a neptám se (zbabělec),
ač odpověď slyším v zarudlých očích.

Takhle jednou v parku zmizím kolemjdoucím.

(katechismus pro kočku)

Existence Pána Boha
není pro moji kočku problémem,
miska je dvakrát denně plná,
a když je noční lov neúspěšný,
kocouři neodbytní
a přší proti srsti,
pod peřinou je vyhřáto
a teplé prsty krouží
po obnaženém bříše.

Moje kočka nepotřebuje víru,
má jistotu.
A já
mám kočku.

• • •

(v Luhu pod Branovem, 7. 9. 2008)

Nad řekou je ticho,
že bys zaslechl i její třpyt,
kdyby spadl do trávy
k nohám spícího rybáře.

Jen hladina se občas zajíkne strachem
z betonového zlomu skrytého olšemi.

Tep do spánků krokuje vzdálenost
od pramice převozníka
k tloušťům pasoucím se na mělčině.

• • •
(cestě)

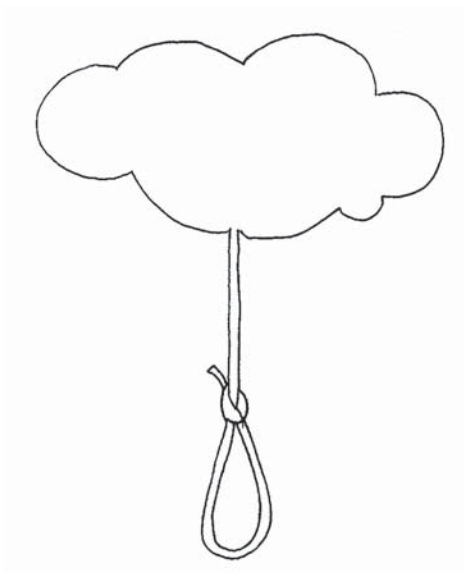
Nepospíchám,
cesta má v sobě klid.
A když poznám, že ano,
mám o to větší důvod zpomalit.

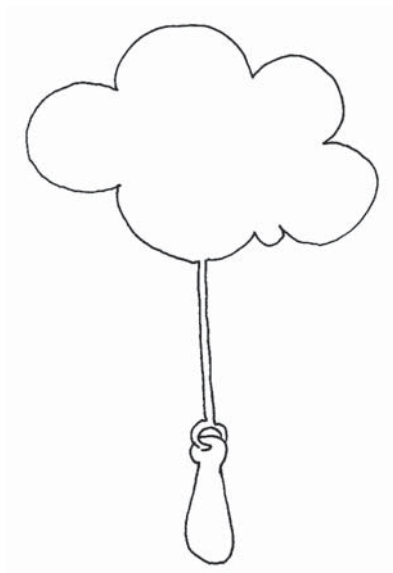
**Na verandě v Syřenově po letech
(viz *Malé prosby*)**

Nalevo pahýl smrku,
napravo pařez borovice
a uprostřed se kácím já.

Hrdinně držím moč
a v ruce očteného Holana.

Jediné, co vím jistě:
na své cestě se nepoměřuj.

• • •

(ztracená vzpomínka)

Tváře nevystoupaly ze zatopených lomů,
z kamenných bloků je tříšť
na cestě k domu,
kam netrefíš.

• • •

(sen o lásce)

Ve světě láskou vytvořeném
sedíme nad propletenými prsty
a povídáme si nekonečně.

Přátelství touhu pohltilo,
říkám ti opatrně, jako slečně, tajemství,
které s námi od počátku bylo
a trvá věčně.

(nad litografií Karla Pauzera)

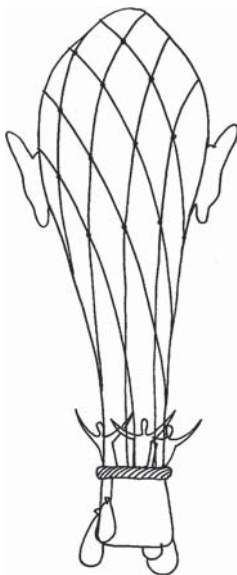
Uprostřed Afriky dva nazí muži u jezera
(sít' plná ryb a krev vylomeného drápu)
beze strachu z pradávna a vkleče
pečují tiše o ještěra.

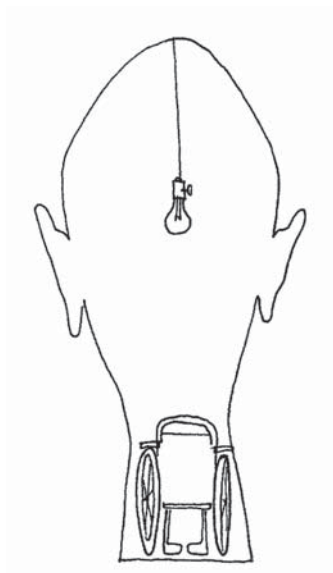
• • •

(na sídlišti u televize)

Smrt se proměnila na čísla
v zemích za obzorem
mého smutku.

Není větší nekonečno,
než prosvítá oblohou
mezi domy těsného města.

• • •

(o ničem)

Znám nejednoho vůdce,
který do hrobu si nevzal nic
a nic tu po něm zbylo.
Kolik lidí už pro nic život položilo
a kolik proroků pro něj vraždilo jinověrce,
a přitom já ho klidně nosím ve své peněžence.

• • •

(trojverší o lásce)

Láska staré ženy,
muž umírá
neopuštěný.

• • •

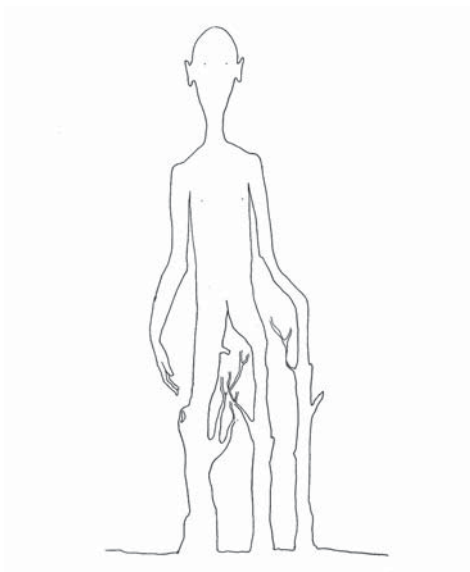
(trojverší o čase)

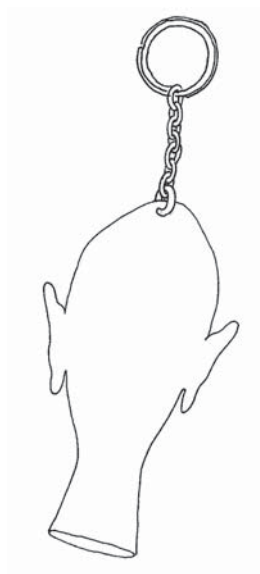
Budoucnost tě z dneška nevyviní,
nejbližší minulost je ta,
kterou žijeme nyní.

• • •

(trojverší o věčnosti)

Nesmrtelnost zrodí až okamžik,
kdy na tebe někdo promluví,
a ty už u toho nejsi.

• • •

(trojverší s prorokem)

Věděl to všechno předem
a chtěl mi to říct ve správném okamžiku,
ale zemřel s pravdou na jazyku.

Příběh s papouškem

Do kuchyně mi vlétl papoušek.
Přisedlý na parapetu teď klove do zaskleného nebe.
Jako člověk, pro něhož se neochočil,
nalévám mu vodu do misky,
na podlahu sypu semínka slunečnice
a (jako každý den) jdu do města
hledat hlas,
který zoufale volá milované jméno.

• • •

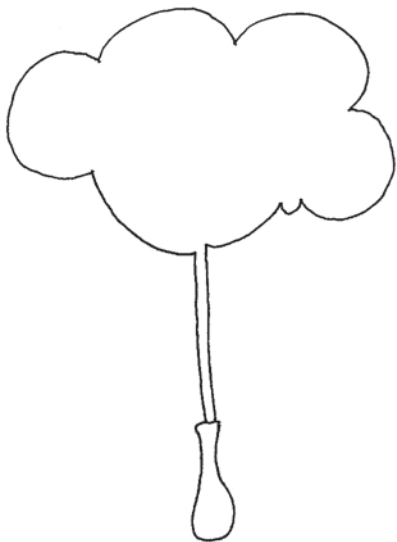
(čtenáři)

Čti tuhle básničku
jen do chvíle,
kdy tě napadne
tvůj vlastní verš.
Já ji také píši
jen k prvnímu nápadu.

• • •

(malířská)

Nejvíc závidím modelky malířům,
nahota, kterou si bereš očima
a míšiš v barvách
do rozhovoru bez studu...
... a uvaříš kávu,
ona si zkříží nohy
(podšálek na kolena)
a ty nekonečně vcházíš do tajemství těla,
barev a bílého plátna.

• • •

(nudistická)

Do písku touha mží,
dívky se brodí příbojem,
osamělí muži na plážích
teskní vestoje.

Jsou rány,
které čas otevírá,

už se nevysvobodíš pláčem
a naděje na zacelení ztichla docela.

Jsou rány,
skrze které potkáš čas.

**Zimní červánky s andělem
(muži umrzlému v polích)**

Stopy bez vysvětlení skončily,
doběhl jsem v nich až doprostřed pláně,
před žároviště nebe
nad netknutým sněhem.

Nohy probolené spěchem
a oči vyvrácené do ohně stmívání,
ještě jsem stačil zahlédnout chodce,
který se mi vznesl
už už na dosah.

Hledám si modlitby.
Kostel je zamčený,
někdo vykrádá oltáře...
... a přitom je to tak jednoduché:
nezabíjet
nekrást
nelhat
nepovyšovat se
a pomoci každému, kdo to potřebuje.
Vždycky jsem více věřil příběhům,
které nekončily zmrtvýchvstáním.
Amen.

• • •

(každodenní)

Starý muž se starým psem
každý roh a každý strom po tisíci dotýkají
a znovu se prodírají prázdnou ranní ulicí,
od dveří domu k samotě v kuchyni
se zaslouženou kávou
a miskou hltané vody.

• • •

(poutník)

Zvětšuje se počet míst,
kam už se nikdy nepodívám.
Například moje záda,
plosky nohou
nebo úžasem rozšířené
oči mé ženy.
Když už zase
nebudu rozumět téměř ničemu,
vyvolávat budu odlesky sebevědomí,
kdy stačilo jen vytrčit nohu,
abych si ošetřil puchýře
na uhrančivě nekonečné pouti.

• • •

(další kočičí)

Zpomalím dech
a očím dopřeji těžká víčka.
Marnost všech povelů
a zplihlost vynucené lásky
je průzračně zřejmá.

To ke mně přišla kočka.

• • •

(poslední v tomto pokusu)

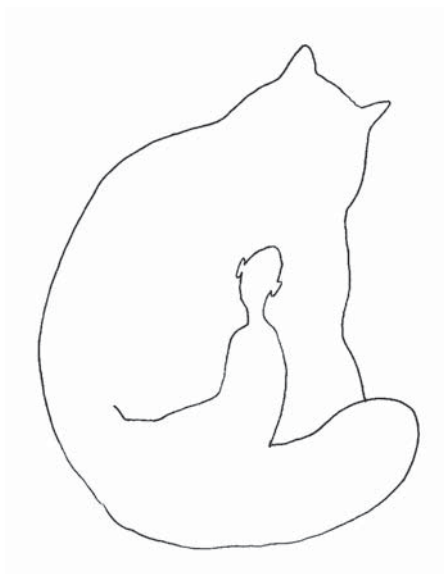
... moje básničky ztrácejí veselost.

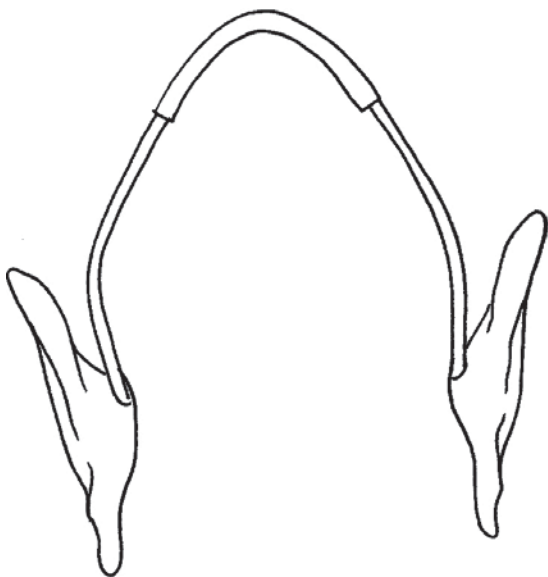
Přestávám psát.

Dojímat se mohou jen ti,
kteří nemají důvod.

Ať smutní živí.

Já odrážím patou od břehu
osmiveslice s Charóny
a nebudu si solit řeku.

OBSAH

• • • (ještě jedna o mém okně)	7
• • • (pokus o létání)	8
• • • (poetika)	9
• • • (sám s kočkou)	10
• • • Spíme	13
Stařena za oknem na Uhelném trhu	14
• • • (po sklizni)	15
Večerní toaleta (manýristická skica)	16
• • • (dopis do rovníkové Afriky)	19
• • • Čas rány nevyhojí	20
• • • (prosba)	21
Noční koupání	22
• • • (návštěva na infuzním pokoji)	25
• • • (za Janem Skácelem)	26
• • • (v secesním obraze)	27
• • • (nepodařená psychoanalýza)	28
• • • (na dotyk)	31

Lyžařská pro Zdeňka Troupa	32
• • • (vinařská)	34
• • • (na shledanou)	37
• • • (rituál)	38
• • • (horolezecká)	39
• • • (za sousedem)	40
• • • (katechismus pro kočku)	43
• • • (v Luhu pod Branovem, 7. 9. 2008)	44
• • • (cestě)	45
Na verandě v Syřenově po letech (viz <i>Malé prosby</i>)	46
• • • (ztracená vzpomínka)	49
• • • (sen o lásce)	50
• • • (nad litografií Karla Pauzera)	51
• • • (na sídlišti u televize)	52
• • • (o ničem)	55
• • • (trojverší o lásce)	56
• • • (trojverší o čase)	57
• • • (trojverší o věčnosti)	58
• • • (trojverší s prorokem)	61
Příběh s papouškem	62
• • • (čtenáři)	63

• • • (malířská)	64
• • • (nudistická)	67
• • • Jsou rány	68
Zimní červánky s andělem (muži umrzlému v polích)	69
• • • Hledám si modlitby	70
• • • (každodenní)	71
• • • (poutník)	72
• • • (další kočičí)	73
• • • (poslední v tomto pokusu)	74

poezie sv. 31

Jan Borna

NA DOSAH

Ilustrace Jaroslav Milfajt

Korektura Pavla Vašíčková

Grafická úprava Jan d'Nan

Tisk Akcent Vimperk, s. r. o.

Vydalo nakladatelství dybbuk,
Jan Šavrda, Sekaninova 12, 128 00 Praha 2,

www.dybbuk.cz,

roku 2011 jako svou 154. publikaci.

Vydání první

ISBN 978-80-7438-044-0

